

Projekt

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU z dniaz 2016 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.¹⁾) zarządza się co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r. poz. 1844), wprowadza się następujące zmiany:

- 1) załącznik nr 3 otrzymuje brzmienie jak załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia;
- 2) załącznik nr 4 otrzymuje brzmienie jak załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia;
- 3) załącznik nr 5 otrzymuje brzmienie jak załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia;
- 4) załącznik nr 6 otrzymuje brzmienie jak załącznik nr 4 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany ustawy wynikają z Dz. U. z 2014 r. poz. 926, z 2015 r. poz. 1045 oraz M.P. z 2015 r. poz. 1064.

Załączniki do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska w Gdańsku
z dnia2016 r.
zmieniającego zarządzenie w sprawie
ustanowienia planu zadań ochronnych dla
obszaru Natura 2000 Mechowiska
Sulęczyńskie PLH 220017

Załącznik nr 1. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
1.	3160 Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	<p>1) Istniejące: X²⁾ Brak zagrożeń i nacisków;</p> <p>2) Potencjalne:</p> <p>a) E01.04 inne typy zabudowy - rozwijająca się zabudowa letniskowa w zlewni bezpośredniej siedliska przyrodniczego stanowi potencjalne zagrożenie dla zbiornika ze względu na możliwość migracji ścieków i/lub innych substancji mogących wpływać na skład chemiczny wody jeziora (dotyczy płatu siedliska zlokalizowanego na działce nr 444, obręb Sulęczyno),</p> <p>b) B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji: gospodarka leśna niedostosowana do wymogów ochrony siedliska - w przypadku wykonywania zrębów zupełnych w zlewni bezpośredniej jezior. Nie są wskazane rębnie zupełne lub wielkopowierzchniowe rębnie złożone. Na skutek usunięcia pokrywy roślinnej może nastąpić zwiększony spływ wód i substancji mineralnych ze zlewni,</p> <p>c) A rolnictwo - rolnicze użytkowanie terenu w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników może skutkować wzmożoną migracją do nich substancji biogennych,</p> <p>d) H01.04 rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem – może wystąpić w przypadku prowadzenia gospodarki leśnej niedostosowanej do wymogów ochrony siedliska, a także w przypadku rolniczego użytkowania terenu w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników mogącego skutkować wzmożoną migracją do nich substancji biogennych,</p> <p>e) J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych - wszelkie zmiany stosunków wodnych w zlewni jezior, także w obrębie przyległego torfowiska byłyby zagrożeniem dla ich specyfiki,</p> <p>f) F użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo - prowadzenie gospodarki rybackiej, niedostosowanej do wymogów siedliska, może prowadzić do zaburzeń ekosystemu zbiorników i w konsekwencji do obniżenia stanu ochrony siedliska.</p>
2.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony w obszarze).
3.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria</i> –	<p>1) Istniejące: J02.01.02 osuszanie terenów bagiennych - w centralnej części obszaru, dz. ew. 3186 obserwuje się silne przesuszenie siedliska, perspektywy ochrony trudne są w tym przypadku do określenia – poprawa warunków wodnych mogłaby skutkować zmniejszeniem powierzchni zajmowanej przez siedlisko na rzecz siedlisk mechowiskowych, ze względu na płytko zalegający pokład gyttii;</p>

²⁾ Kody zagrożeń podane zgodnie z zał. nr 5 do Instrukcji Wypełniania Standardowego Formularza Danych, 2012 r.

	Caricetea)	<p>2) Potencjalne:</p> <p>a) B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji: gospodarka leśna niedostosowana do wymogów ochrony siedliska - potencjalny negatywny wpływ w przypadku wykonywania zrębów zupełnych w pobliżu torfowisk. Nie są wskazane rębnie zupełne lub wielkopowierzchniowe rębnie złożone. Na skutek usunięcia pokrywy roślinnej może nastąpić zwiększony spływ wód i substancji mineralnych z obszaru alimentacji,</p> <p>b) A rolnictwo - rolnicze użytkowanie terenu w bezpośrednim sąsiedztwie torfowisk może skutkować nadmiernym dopływem substancji biogenicznych do płatów siedliska,</p> <p>c) H01.04 rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem - może wystąpić w przypadku prowadzenia gospodarki leśnej niedostosowanej do wymogów ochrony siedliska, a także w przypadku rolniczego użytkowania terenu w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska, mogącego skutkować wzmożoną migracją do niego substancji biogennych,</p> <p>d) J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych - potencjalne zagrożenie w przypadku odbudowy przepustu pod drogą gruntową oddzielającą południową i centralną część obszaru,</p> <p>e) E03.04 inne odpady - możliwość zaśmiecania torfowisk związana z bliskością terenów zabudowanych oraz dróg i ścieżek leśnych,</p> <p>f) K02 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) - naturalna sukcesja w kierunku torfowisk wysokich skutkować może zmniejszeniem powierzchni siedliska,</p> <p>g) E02 inne typy zabudowy - istnieją potencjalne zagrożenia związane z rozwojem zabudowy w pobliżu granic torfowiska, która może stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód zasilających siedlisko,</p> <p>h) E01.04 zabudowa rozproszona - dotyczy stanowiska: pd. część kompleksu i istniejące zabudowania w pobliżu południowej i zachodniej granicy obszaru mogą stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód zasilających torfowisko,</p> <p>i) J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – oczyszczanie istniejących rowów melioracyjnych w obszarze Natura 2000 może spowodować zmiany stanu uwodnienia siedliska.</p>
4.	7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony w obszarze).
5.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	<p>1) Istniejące:</p> <p>a) A04 zaniechanie/brak koszenia - zarzucenie koszenia skutkuje ekspansją rodzimych gatunków bylin oraz drzew i krzewów konkurencyjnych w stosunku do gatunków charakterystycznych dla kalcyfilnych mechowisk (w szczególności mszaków),</p> <p>b) I02 problematyczne gatunki rodzime - zarastanie płatów mechowiska trzciną, pałąką szerokolistną, turzycami oraz drzewami i krzewami skutkuje zmniejszeniem powierzchni siedliska i stanowi zagrożenie dla słabo konkurencyjnych gatunków typowych dla mechowisk,</p> <p>c) J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych - obecność na torfowisku sieci rowów melioracyjnych o różnej drożności powoduje zaburzenia w gospodarce wodnej mechowiska, co skutkuje przekształceniami roślinności,</p> <p>d) K02 ewolucja biocenotyczna, sukcesja - zmiany w składzie gatunkowym fitocenozy mechowiskowych (wkraczanie torfowców, wysokich bylin oraz drzew i krzewów) oraz sukcesja ekologiczna w potorfiach prowadząca do zaniku inicjalnych i młodych stadiów rozwoju roślinności;</p> <p>2) Potencjalne:</p> <p>a) B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji:</p>

		<p>gospodarka leśna niedostosowana do wymogów ochrony siedliska - potencjalny negatywny wpływ w przypadku wykonywania zrębów zupełnych w pobliżu torfowiska. Nie są wskazane rębnie zupełne lub wielkopowierzchniowe rębnie złożone. Na skutek usunięcia pokrywy roślinnej może nastąpić zwiększony spływ wód i substancji mineralnych z obszaru alimentacji,</p> <p>b) H02.06 rozproszone zanieczyszczenie wód podziemnych z powodu działalności związanej z leśnictwem - może wystąpić w przypadku prowadzenia gospodarki leśnej niedostosowanej do wymogów ochrony siedliska,</p> <p>c) E03.04 inne odpady - możliwość zaśmiecania torfowiska związana z bliskością terenów zabudowanych oraz dróg i ścieżek leśnych,</p> <p>d) E01.04 inne typy zabudowy - istnieją potencjalne zagrożenia związane z rozwojem zabudowy w pobliżu granic torfowiska, która może stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód zasilających siedlisko,</p> <p>e) E01.03 zabudowa rozproszona - zabudowania wsi Sulęczyno mogą stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód zasilających siedlisko,</p> <p>f) D01 drogi - droga asfaltowa Kartuzy – Bytów, o dość dużym natężeniu ruchu, zlokalizowana jest bezpośrednio przy północnej granicy mechowiska - możliwość zasolenia (zimowe sypanie soli), możliwość migracji metali ciężkich i innych zanieczyszczeń (w tym ropopochodnych) wraz ze spływem wody deszczowej z nawierzchni, ew. rozprzestrzenianie zanieczyszczeń w razie wypadków (paliwa płynne),</p> <p>g) I01 obce gatunki inwazyjne - możliwość ekspansji barszczu Mantegazziego (<i>Heracleum mantegazzianum</i>), którego stanowisko znajduje się na granicy obszaru oraz możliwość wprowadzenia obcych gatunków roślin w płaty siedliska w związku z położeniem paśnika dla zwierzyny w bezpośrednim sąsiedztwie płatu siedliska.</p>
6.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	<p>1) Istniejące:</p> <p>a) J02.01.02 osuszanie terenów bagiennych (dotyczy części płatów siedliska, zajmujących powierzchnię dawnej wierzchowiny oraz groble w eksploatowanej w przeszłości części kompleksu) – niski poziom wód gruntowych powoduje zmianę składu fitocenotycznego, m. in. - wkraczanie trzęślicy modrej. Poprawa warunków wodnych mało realna/niemożliwa - mogłaby skutkować zaburzeniami stosunków wodnych innych siedlisk przyrodniczych w tym 7230,</p> <p>b) K biotyczne i abiotyczne procesy naturalne - drzewa w borze bagiennym cechują się słabą bonitacją, są cienkie i niskie, przyrost biomasy jest bardzo powolny, niewielka ilość martwego drewna to cecha naturalna w siedlisku,</p> <p>c) D02.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne - obecna przecinka pod linią energetyczną w obrębie największego w obszarze płatu siedliska;</p> <p>2) Potencjalne:</p> <p>a) B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji: gospodarka leśna niedostosowana do wymogów ochrony siedliska - potencjalne zagrożenie w przypadku wykonywania w płatach siedliska czynności związanych z gospodarczym użytkowaniem lasów,</p> <p>b) D01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe - ścieżki leśne i udostępnienie do ruchu kołowego dróg gruntowych w pobliżu granicy boru może prowadzić do zwiększonej penetracji siedliska przez ludność,</p> <p>c) E01.03 zabudowa rozproszona - istniejąca zabudowa mieszkalna przy granicy największego w obszarze płatu siedliska może stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód gruntowych;</p> <p>d) J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych - potencjalne zagrożenie w przypadku odbudowy przepustu pod drogą gruntową oddzielającą południową i centralną część obszaru,</p> <p>e) D01 drogi – mogą powodować intensyfikację ruchu kołowego w przypadku utwardzenia nawierzchni na drodze Sulęczyno – Ostrowite,</p>

		<p>f) E01.04 inne typy zabudowy - potencjalne zagrożenie spływem substancji biogennych, zanieczyszczeń, związane z rozwojem zabudowy wsi Sulęcyno przy zachodniej granicy obszaru,</p> <p>g) E03.04 inne odpady - możliwość zaśmiecania siedliska związana z bliskością terenów zabudowanych oraz dróg i ścieżek leśnych,</p> <p>h) H02.06 rozproszone zanieczyszczenie wód podziemnych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem: użytkowanie lasów i terenów rolniczych może prowadzić do rozproszonego zanieczyszczenia wód podziemnych w płatach siedliska,</p> <p>i) J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – oczyszczanie istniejących w obszarze Natura 2000 rowów melioracyjnych może spowodować zmiany stanu uwodnienia siedliska,</p> <p>j) I02 problematyczne gatunki rodzime – obecność gatunku trzęślicy modrej w płatach siedliska.</p>
7.	1903 Lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>)	<p>1) Istniejące:</p> <p>a) A04 zaniechanie/brak koszenia - ekspansja wysokich bylin oraz drzew i krzewów stanowi zagrożenie dla populacji (lipiennik jest gatunkiem światłolubnym i słabo konkurencyjnym),</p> <p>b) I02 problematyczne gatunki rodzime - pałka szerokolistna, trzcina oraz wysokie turzycy są gatunkami wysoce konkurencyjnymi wobec lipiennika,</p> <p>c) K02 ewolucja biocenotyczna, sukcesja - w obszarze lipiennik występuje najobficiej w miejscach dawnych wyrobisk torfu i kredy jeziornej. Procesy naturalnej sukcesji zachodzące w torfiankach (w szczególności rozwój warstwy zielnej) powodują zmiany wielkości dostępnych dla lipiennika siedlisk;</p> <p>2) Potencjalne:</p> <p>a) B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji: gospodarka leśna niedostosowana do wymogów ochrony siedliska - potencjalne zagrożenie dla populacji w przypadku wykonywania zrębów zupełnych w pobliżu torfowiska. Działania tego typu mogą wpłynąć na reżim wodny torfowiska; lipiennik jest gatunkiem bardzo wrażliwym na zmiany cech siedliska,</p> <p>b) J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych - wszelkie antropogeniczne zmiany w gospodarce wodnej mechowiska mogą stanowić zagrożenie dla trwania populacji lipiennika.</p>

Załącznik nr 2. Cele działań ochronnych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	3160 Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	Utrzymanie stanu ochrony siedliska na dotychczasowym poziomie (FV).
2.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony w obszarze).
3.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria</i> – <i>Caricetea</i>)	1) Utrzymanie stanu ochrony siedliska na dotychczasowym poziomie FV (dotyczy stanowiska Sulęczyno, pd. część kompleksu); 2) utrzymanie stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie U2 (dotyczy stanowiska Sulęczyno, centralna część kompleksu dz. ew. 3186), nie pogarszanie wskaźników struktury i funkcji w płacie siedliska, ocenianych na FV i U1.
4.	7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony w obszarze).
5.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1) Utrzymanie stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie U1; 2) osiągnięcie wartości wskaźników: gatunki ekspansywne roślin zielnych, gatunki dominujące z poziomu U2 na poziom U1 poprzez koszenie. Dotyczy stanowiska znajdującego się na dz. ew. 458/3; 3) osiągnięcie wartości wskaźnika: gatunki ekspansywne roślin zielnych z poziomu U1 na poziom FV poprzez koszenie. Dotyczy stanowiska znajdującego się na dz. ew. 362/1.
6.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Utrzymanie stanu ogólnego siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie U1.
7.	1903 Lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>)	Utrzymanie stanu ogólnego siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie U2 z utrzymaniem wartości wskaźników parametru struktury i funkcji, które zostały ocenione na FV.

Załącznik nr 3. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania ³⁾	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie ⁴⁾
1.	3160 Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk oraz związane z ich utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania.		
		Dostosowanie gospodarki leśnej w zlewni siedliska przyrodniczego do wymogów ochrony siedliska poprzez: 1) utrzymywanie wokół jezior pasa drzewostanu wyłączonego z użytkowania rębego o szerokości nie mniejszej niż 50 m; 2) nieużytkowanie drogi leśnej biegnącej wzdłuż wschodniego brzegu zbiorników do celów zrywki i zwożenia drewna.	pas 50 m od brzegów zbiorników dystroficznych: dz. ewid. 437, obręb Sulęczyno	Właściciel lub użytkownik obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		W przypadku gdy na zbiorniku prowadzona jest gospodarka rybacka, należy dostosować ją do wymogów ochrony siedliska poprzez prowadzenie zarybień wyłącznie gatunkami drapieżnymi (np. okoń, szczupak), wyłączenie zbiorników z użytkowania wędkarskiego.	dz. ewid.: 437, 444, obręb Sulęczyno	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, RDOŚ w Gdańsku.
		Działania dotyczące monitoringu⁵⁾ stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych		
		Monitoring stanu ochrony siedliska w obszarze wg metodyki PMŚ GIOŚ, co 5 lat od momentu	Płat siedliska w obszarze na dz. ewid.	RDOŚ w Gdańsku.

³⁾ Gmina Sulęczyno, obręb Sulęczyno.

⁴⁾ Podmioty odpowiedzialne za wykonanie działań w ramach posiadanych kompetencji.

⁵⁾ Zgodnie z metodyką przyjętą do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

		ustanowienia pzo.	444 obręb Sulęcyno.	
		Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
		Nie planuje się.		
2.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria</i> – <i>Caricetea</i>)	Dostosowanie gospodarki leśnej w otoczeniu torfowiska do wymogów ochrony siedliska poprzez utrzymywanie wokół torfowiska pasa drzewostanu wyłączonego z użytkowania rębnego o szerokości około 50 m, w trakcie wykonywania cięć rębnych.	pas 50 m od brzegów płatów siedliska, wydz. 186a, c, 188 b, f, części działek ewid.: 361, 360, 452, 451, 450, 449, 448, 447, 431 obręb Sulęcyno.	Nadleśnictwo Lipusz, Starosta Powiatowy w Kartuzach, Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
		Zatamowanie odpływu w rowach melioracyjnych przy pomocy 7 przegród drewniano-ziemnych piętrzących, o wysokości do poziomu gruntu, z wypełnieniem organicznym (wskazane użycie materiału pozyskane przy odslanianiu potorfi).	Odcinki rowów płatów siedliska 7230 na częściach działek ewid. nr: 365, 366, 367/1, 368, 369, 379, 458/3.	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		Działania dotyczące monitoringu⁶⁾ stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych		
		Monitoring stanu ochrony siedliska w obszarze, zgodnie z metodyką PMS GIOŚ, co 5 lat od momentu ustanowienia pzo.	Na dwóch losowo wybranych płatów siedliska.	RDOŚ w Gdańsku.
		Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		

⁶⁾ Zgodnie z metodyką przyjętą do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

		Nie planuje się.		
3.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Działanie obligatoryjne: zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne.	części dz. ewid. nr: 364, 365, 368, 369 , 458/3, 375, 376, 366, 367/1, 367/2, 377, 378, 379, 362/1, 3186.	Właściciel lub użytkownik obszaru.
		Działanie obligatoryjne: a) usuwanie drzew i krzewów z powierzchni torfowiska. Prace prowadzić w okresie nielegowym ptaków tj. od 1 września do końca lutego. Biomase po wycince usuwać z poza granice rezerwatu lub wykorzystywać (po zrąbkowaniu) jako wypełnienie przegród na rowach melioracyjnych. Dopuszcza się zastąpienie wycinki poprzez okorowywanie opasek na pniach i pozostawienie stojących drzew - jednorazowo w ciągu 10 lat obowiązywania pzo, b) po wykonaniu działania opisane w lit. a) usuwanie podrostów i nalotów drzew i krzewów, wg potrzeb.	3) części dz. ewid.: 364, 365, 366, 369, 362/1, 367/2, 3186 , część działki ewid. 378 (za wyjątkiem pasa 25 m od drogi Sulęczyno - Kartuzy).	Właściciel lub użytkownik obszaru.
		Działania fakultatywne: 1) koszenie powierzchni zajętych przez trzciny, pałki i turzycy zgodnie z poniższymi warunkami: a) koszenie ręczne, corocznie, b) przez pierwszych 5 lat kosić (z wyłączeniem powierzchni próbnych) na przełomie lipca i sierpnia, na wysokość około 15 cm, z usunięciem skoszonej biomasy w terminie do 2 tygodni po pokosie, c) po 5 latach dostosować terminy i sposób koszenia do wyników uzyskanych z powierzchni próbnych; 2) koszenie powierzchni mechowiska wolnych od wysokich bylin przy zastosowaniu następujących warunków: a) koszenie ręcznie, co 2-3 lata, nie wcześniej niż 1 września na wysokość 5-15 cm, b) w przypadku koszenia w rytmie 2-letnim, co roku obejmować połowę powierzchni, a drugą połowę w kolejnym roku, w	1) Części działek ewid. nr: 378, 379, 458/3, 362/1, 364, 369, 376, 3186; 2) części dz. ewid. nr 362/1, 364, 365, 366, 367/1, 367/2, 368, 369, 376.	Właściciel lub posiadacz gruntów w obszarze na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

		<p>przypadku cyklu 3 letniego - corocznie kosić 1/3 areалу, w kolejnych latach zmieniając lokalizację powierzchni koszonych,</p> <p>c) koszenie wykonywać pasami 20-30 m szerokości, naprzemiennie z równoległymi pasami niekoszonymi,</p> <p>d) usuwać skoszoną biomasę w terminie do 2 tygodni po pokosie.</p>		
		<p>Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez utrzymywanie pasa drzewostanu wyłączanego z użytkowania rębego o szerokości nie mniejszej niż 50 m od brzegów płatów siedliska w trakcie wykonywania cięć rębnych (na użytkach zielonych działanie fakultatywne, na terenie tym dopuszcza się inne formy gospodarowania nie powodujące odsłonięcia dużych powierzchni gleby oraz wzmożenia procesów erozji wodnej i dostawy związków mineralnych i organicznych na mechowisko).</p>	<p>pas 50 m od brzegów płatów siedliska: wydz. 186 a, 186 b, 186 c, część dz. ewid. 362/1 (część leśna), obręb Sulęczyño; w granicach obszaru Natura 2000.</p>	<p>Nadleśnictwo Lipusz, w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.</p>
		<p>W przypadku nasilenia negatywnego wpływu antropopresji na stan ochrony siedliska w obszarze, stwierdzonego w ramach przeprowadzonego monitoringu stanu ochrony siedliska w obszarze jako sposób ograniczania jego skutków - organizacja ścieżki przyrodniczej wokół północnej i środkowej części torfowiska, z tablicami informacyjnymi dot. walorów obiektu, sposobów jego ochrony oraz prowadzonych działań z zakresu ochrony czynnej. W ciągu 10 lat obowiązywania pzo.</p>	<p>Wokół płatów siedliska (z dopuszczeniem lokalizacji kładki we fragmencie płatu siedliska 7230) w granicach obszaru Natura 2000.</p>	<p>RDOŚ w Gdańsku na podstawie porozumienia z właścicielem lub posiadaczem obszaru.</p>
		<p>Odsłanianie potorfi. Ręczne odsłanianie torfu na powierzchniach ok. 0,25 m² do 1 m², w sumie ok. 10-15 powierzchni. Usunięcie dominującego gatunku limprichtia długokończysta (<i>Limprichtia revolvens</i>), pozostawienie wszystkich roślin naczyniowych i pozostałych mchów. Zabiegi należy wykonywać ręcznie przy pomocy prostych narzędzi jak grabie, widły, motyka czy kopaczka. Pobrany materiał należy usuwać poza obręb dawnych potorfi (ale nie torfowiska ze względu na ewentualną obecność diaspor licznych cennych gatunków torfowiskowych),</p>	<p>Część dz. ewid. 3186, 362/1 obręb Sulęczyño.</p>	<p>RDOŚ w Gdańsku na podstawie porozumienia z właścicielem lub posiadaczem obszaru.</p>

		wskazane rozrzucenie go w miejscach z koszoną <i>Carex acutiformis</i> . Wybór powierzchni powinien zostać dokonany przez specjalistę - botanika/fitosocjologa.		
		Zatamowanie odpływu w rowach melioracyjnych przy pomocy 7 przegród drewniano-ziemnych piętrzących, o wysokości do poziomu gruntu, z wypełnieniem organicznym (wskazane użycie materiału pozyskane przy odslanianiu potorfi).	Odcinki rowów płatach siedliska 7230 na częściach działek ewid. nr: 365, 366, 367/1, 368, 369, 379, 458/3.	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		Działania dotyczące monitoringu⁷⁾ stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych		
		Kontrola realizacji działań ochronnych z zakresu ochrony czynnej: kontrola powierzchni objętej koszeniem, wysokości i terminów koszenia oraz realizacji usuwania biomasy poza torfowisko; kontrola skuteczności usunięcia drzew i krzewów oraz ocena skuteczności odslaniania potorfi (dwukrotnie w trakcie obowiązywania pzo).	Płaty siedliska 7230 objęte działaniami ochronnymi.	RDOŚ w Gdańsku.
		Monitoring hydrologiczny i hydrochemiczny poprzez: a) pomiar poziomu wody przy pomocy elektronicznych czujników poziomu wody - 1 na rowie odprowadzającym wodę z torfowiska oraz 5-9 w piezometrach, b) pomiar natężenia przepływu w rowie odprowadzającym wodę z torfowiska (2 razy w roku, w okresie wiosna, lato), c) pomiar pH, przewodność, barwa wody, wapń, magnez, wodorowęglany, siarczany, chlorki, fosfor i azot całkowity,	W płatach siedliska występujących na działkach ewid. nr: 364, 369, 376, 362/1, 3186.	RDOŚ w Gdańsku.

⁷⁾ Zgodnie z metodyką przyjętą do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

		fosforany, azot amonowy, w piezometrze i ciekach - pomiary co 5 lat, razem z oceną stanu ochrony siedliska.		
		Monitoring stanu ochrony siedliska, zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ, co 5 lat od momentu ustanowienia pzo.	<p>Płat siedliska występujący na działce ewidencyjnej 458/3: początek transektu: N54°13'47,1" E17°47'31,8" Środek transektu: N54°13'47,2" E17°47'26,5" Koniec transektu: N54°13'45,5" E17°47'21,2";</p> <p>Płat siedliska występujący na dz. Ew. 362/1: Początek transektu: N54°13'42,1" E17°47'16,2" Środek transektu: N54°13'41,1" E17°47'12,8" Koniec transektu: N54°13'39,8" E17°47'09,3".</p>	RDOŚ w Gdańsku.
		Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
		<p>Ustalenie docelowej metody ograniczania ekspansji pałki, trzciny i turzyc na powierzchni mechowiska poprzez założenie 13 stałych, trwale oznakowanych powierzchni o wymiarach 5 x 5 m. Na powierzchniach tych przez okres 5 lat należy realizować:</p> <p>1) powierzchnie nr 1 – 2, w płacie z dużym udziałem pałki szerokolistnej:</p> <p>a) powierzchnia 1: koszenie dwa razy w roku (połowa czerwca oraz przełom lipca i sierpnia);</p> <p>b) powierzchnia 2: koszenie raz w roku (przełom</p>	<p>Powierzchnie na częściach dz. ewid. nr: 362/1 oraz 458/3.</p>	RDOŚ w Gdańsku, właściciele lub posiadacze gruntów

		<p>lipca i sierpnia);</p> <p>2) powierzchnie nr 3 – 8, w płacie z dużym udziałem trzciny:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) powierzchnie 3 – 4: powierzchnie kontrolne, wyłączone z koszenia; b) powierzchnia 5: koszenie raz w roku (przełom lipca i sierpnia); koszenie wysokie (ok. 30 cm); c) powierzchnia 6: koszenie raz w roku (przełom lipca i sierpnia); koszenie niskie (5-15 cm); d) powierzchnia 7: koszenie dwa razy w roku (połowa czerwca oraz przełom lipca i sierpnia); koszenie wysokie (ok. 30 cm); e) powierzchnia 8: koszenie dwa razy w roku (połowa czerwca oraz przełom lipca i sierpnia); koszenie niskie; <p>3) powierzchnie nr 9 – 13, w płacie z dużym udziałem turzycy błotnej, założone z uwzględnieniem zróżnicowania mikrosiedliskowego (w szczególności warunków wodnych), :</p> <ul style="list-style-type: none"> a) powierzchnia 9: wariant siedliskowy 1; koszenie dwa razy w roku (połowa czerwca, połowa września); b) powierzchnia 10: wariant siedliskowy 1; koszenie trzy razy w roku (połowa czerwca, początek sierpnia, połowa września); c) powierzchnia 11: wariant siedliskowy 2: koszenie dwa razy w roku (połowa czerwca, połowa września); d) powierzchnia 12: wariant siedliskowy 2; koszenie trzy razy w roku (połowa czerwca, początek sierpnia, połowa września); e) powierzchnia 13 – niekoszona powierzchnia kontrolna. <p>Przed rozpoczęciem i po zakończeniu prac (przed 1 rokiem i po 5 roku) należy wykonać dokumentację fitosocjologiczną i fotograficzną każdej powierzchni.</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Po 5 latach, należy ocenić efekty działań na poszczególnych powierzchniach i podjąć decyzję o zakończeniu badań lub jego kontynuacji. Na podstawie uzyskanych wyników należy wybrać optymalny sposób koszenia płatów mechowiska zdominowanych przez poszczególne gatunki wysokich bylin. Wybrane sposoby należy wprowadzić do realizacji.</p> <p>Po ustaleniu optymalnej metody koszenia powierzchnie próbne kosić zgodnie z wybraną metodyką.</p>		
4.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	<p>Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez wyłączenie z zabiegów gospodarczo-hodowlanych i dopuszczenie procesów naturalnej sukcesji.</p>	<p>Wszystkie płaty siedliska w obszarze, części działek ewidencyjnych: 362/1, 3186, oddziały leśne 186a, 186b), 359, 360, 361 obręb Sulęczyno.</p>	<p>Nadleśnictwo Lipusz, właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.</p>
		<p>Zatamowanie odpływu w rowach melioracyjnych przy pomocy 7 przegród drewniano-ziemnych piętrzących, o wysokości do poziomu gruntu, z wypełnieniem organicznym (wskazane użycie materiału pozyskane przy odsłanianiu potorfi).</p>	<p>Odcinki rowów płatów siedliska 7230 na częściach działek ewid. nr: 365, 366, 367/1, 368, 369, 379, 458/3.</p>	<p>Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.</p>

		Działania dotyczące monitoringu⁸⁾ stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych		
		Monitoring stanu ochrony siedliska w obszarze, zgodnie z metodyką PMS GIOŚ, co 5 lat od momentu ustanowienia pzo.	Dwa losowo wybrane płyty siedliska.	RDOŚ w Gdańsku.
		Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
		Nie planuje się.		
5.	1903 Lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>)	Działanie obligatoryjne: zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne.	części dz. ewid. nr: 364, 365, 368, 369 , 458/3, 375, 376, 366, 367/1, 367/2, 377, 378, 379, 362/1, 3186.	Właściciel lub użytkownik obszaru.
		Działanie obligatoryjne: c) usuwanie drzew i krzewów z powierzchni torfowiska. Prace prowadzić w okresie nieleśgowym ptaków tj. od 1 września do końca lutego. Biomase po wycince usuwać z poza granice rezerwatu lub wykorzystywać (po zrąbkowaniu) jako wypełnienie przegród na rowach melioracyjnych. Dopuszcza się zastąpienie wycinki poprzez okorowywanie opasek na pniach i pozostawienie stojących drzew - jednorazowo w ciągu 10 lat obowiązywania pzo, d) po wykonaniu działania opisane w lit. a) usuwanie podrostów i nalotów drzew i krzewów, wg potrzeb.	3) części dz. ewid.: 364, 365, 366, 369, 362/1, 367/2, 3186 , część działki ewid. 378 (za wyjątkiem pasa 25 m od drogi Sulęczyno - Kartuzy).	Właściciel lub użytkownik obszaru.
		Działania fakultatywne: 3) koszenie powierzchni zajętych przez trzciny, pałki i turzyce zgodnie z poniższymi warunkami: d) koszenie ręczne, corocznie, e) przez pierwszych 5 lat kosić (z wyłączeniem powierzchni próbnych) na przełomie lipca i sierpnia, na wysokość około 15 cm, z usunięciem skoszonej biomasy w terminie do 2 tygodni po pokosie, f) po 5 latach dostosować terminy i sposób koszenia do wyników uzyskanych z powierzchni próbnych;	1) Części działek ewid. nr: 378, 379, 458/3, 362/1, 364, 369, 376, 3186;	Właściciel lub posiadacz gruntów w obszarze na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie

⁸⁾ Zgodnie z metodyką przyjętą do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

	<p>4) koszenie powierzchni mechowiska wolnych od wysokich bylin przy zastosowaniu następujących warunków:</p> <p>e) koszenie ręcznie, co 2-3 lata, nie wcześniej niż 1 września na wysokość 5-15 cm,</p> <p>f) w przypadku koszenia w rytmie 2-letnim, co roku obejmować połowę powierzchni, a drugą połowę w kolejnym roku, w przypadku cyklu 3 letniego - corocznie kosić 1/3 areалу, w kolejnych latach zmieniając lokalizację powierzchni koszonych,</p> <p>g) koszenie wykonywać pasami 20-30 m szerokości, naprzemiennie z równoległymi pasami niekoszonymi,</p> <p>h) usuwać skoszoną biomasę w terminie do 2 tygodni po pokosie.</p>	<p>2) części dz. ewid. nr 362/1, 364, 365, 366, 367/1, 367/2, 368, 369, 376.</p>	<p>przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.</p>
	<p>Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez utrzymywanie pasa drzewostanu wyłączanego z użytkowania rębego o szerokości nie mniejszej niż 50 m od brzegów płatów siedliska w trakcie wykonywania cięć rębnych (na użytkach zielonych działanie fakultatywne, na terenie tym dopuszcza się inne formy gospodarowania nie powodujące odsłonięcia dużych powierzchni gleby oraz wzmoczenia procesów erozji wodnej i dostawy związków mineralnych i organicznych na mechowisko).</p>	<p>pas 50 m od brzegów płatów siedliska: wyd. 186 a, 186 b, 186 c, część dz. ewid. 362/1 (część leśna), obręb Sulęczyno; w granicach obszaru Natura 2000.</p>	<p>Nadleśnictwo Lipusz, w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.</p>
	<p>W przypadku nasilenia negatywnego wpływu antropopresji na stan ochrony siedliska w obszarze - organizacja ścieżki przyrodniczej wokół północnej i środkowej części torfowiska, z tablicami informacyjnymi dot. walorów obiektu, sposobów jego ochrony oraz prowadzonych działań z zakresu ochrony czynnej. W ciągu 10 lat obowiązywania pzo.</p>	<p>Wokół płatów siedliska (z dopuszczeniem lokalizacji kładki we fragmencie płatu siedliska 7230) w granicach obszaru Natura 2000.</p>	<p>Właściciel lub posiadacz gruntów w obszarze na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w</p>

				przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		<p>Odsłanianie potorfi. Ręczne odsłanianie torfu na powierzchniach ok. 0,25 m² do 1 m², w sumie ok. 10-15 powierzchni. Usunięcie dominującego gatunku limprichtia długokończysta (<i>Limprichtia revolvens</i>), pozostawienie wszystkich roślin naczyniowych i pozostałych mchów. Zabiegi należy wykonywać ręcznie przy pomocy prostych narzędzi jak grabie, widły, motyka czy kopaczka. Pobrany materiał należy usuwać poza obręb dawnych potorfi (ale nie torfowiska ze względu na ewentualną obecność diaspor licznych cennych gatunków torfowiskowych), wskazane rozrzucenie go w miejscach z koszoną <i>Carex acutiformis</i>. Wybór powierzchni powinien zostać dokonany przez specjalistę - botanika/fitosocjologa.</p>	Część dz. ewid. 3186, 362/1 obręb Sulęczyno.	RDOŚ w Gdańsku na podstawie porozumienia z właścicielem lub posiadaczem obszaru.
		Zatamowanie odpływu w rowach melioracyjnych przy pomocy 7 przegród drewniano-ziemnych piętrzących, o wysokości do poziomu gruntu, z wypełnieniem organicznym (wskazane użycie materiału pozyskane przy odsłanianiu potorfi).	Odcinki rowów płatach siedliska 7230 na częściach działek ewid. nr: 365, 366, 367/1, 368, 369, 379, 458/3.	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		Działania dotyczące monitoringu⁹⁾ stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych		
		Monitoring stanu ochrony gatunku w obszarze. Zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ, co 5 lat.	Dwa losowo wybrane płyty siedliska 7230.	RDOŚ w Gdańsku
		Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony		
		Nie planuje się.		

⁹⁾ Zgodnie z metodyką przyjętą do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Załącznik nr 4. Wskazania do zmian w istniejącym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulęczyno, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunku rośliny, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Nazwa dokumentu	Wskazanie do zmiany
Uchwała Nr XXVI/213/2010 Rady Gminy Sulęczyno z dn. 14 lipca 2010 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sulęczyno (tekst jednolity)	<p>Wprowadzenie zapisów zapewniających:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nielokowanie obiektów budowlanych¹⁰⁾ w granicach działek ewidencyjnych obrębu Sulęczyno: 359, 360, 361, 363/32, 363/34, 363/30, 363/31, 425/14, 370/3, 370/4, 371, 377, 378, 429-444, 447-453, 3188/1, 3188/2, 3185/2, 3185/1, 335, 301, 445/1, 358/3, 428/2, 372, 373, 375, 369, 363/20, 363/29 za wyjątkiem: <ol style="list-style-type: none"> a) oznaczonych w ewidencji gruntów: <ul style="list-style-type: none"> – użytku B na działce 363/20, – użytku Br-RV na działce 363/29, – użytków B i Br na działce 374, a na użytku Ł - za wyjątkiem urządzeń budowlanych służących gospodarce rolnej, b) obiektów służących ochronie przyrody i zabezpieczeniu przeciwpowodziowym (dotyczy działki nr 369), c) urządzeń budowlanych służących gospodarce rolnej (dotyczy działek 372, 373, 375), d) obiektów niezbędnych dla utrzymania drogi (dotyczy działek 335, 301, 445/1, 358/3, 428/2), e) obiektów związanych z gospodarką leśną i ochroną przyrody (dotyczy działek 3188/1, 3188/2, 3185/2, 3185/1); 2) utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania działek ewidencyjnych obrębu Sulęczyno: 370/4 (Ł), 371 (Ł), 375 (Ł, N), 377 (Ł, N), 378 (N) oraz części działek: 363/29 (Ł), 372 (Ł), 373 (Ł), 374 (Ł), w granicach działki 363/29 wskazane jest przekwalifikowanie gruntów ornych (R) na trwałe użytki zielone; 3) w granicach działek ewidencyjnych obrębu Sulęczyno: 429-444, 447-452, 425/14, 3188/1, 3188/2 - nieużytkowanie użytków oznaczonych w ewidencji gruntów jako N, zachowanie dotychczasowych form użytkowania gruntów oznaczonych w ewidencji gruntów jako Ls, wskazane przekwalifikowanie gruntów oznaczonych w ewidencji gruntów jako R na trwałe użytki zielone; 4) nieużytkowanie gospodarcze pól siedliska 7140 tj. części działek obrębu Sulęczyno: 447, 3188/1, 431, 360, 441, 432, 442, 437, 448, 430, 452, 438, 440, 451, 439, 450, 433, 435, 429, 444, 443, 361, 436, 434, 449; 5) w zlewni torfowiska, prowadzenie gospodarki ściekowej w oparciu o kanalizację. Lokowanie nowych budynków wyłącznie z zapewnieniem podłączenia do kanalizacji.

¹⁰⁾ w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, Dz. U. z 2013 r. poz. 1409.

UZASADNIENIE

Regionalny dyrektor ochrony środowiska zgodnie z delegacją ustawową zawartą w treści art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. W tej sytuacji posiada również kompetencje do zmiany przedmiotowego aktu prawnego.

W dniu 28 kwietnia 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku podpisał zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017. Zarządzenie opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dnia 13 maja 2014 r. poz. 1844. Weszło ono w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Już po wejściu w życie zarządzenia ustanawiającego plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017 dostrzeżono brak precyzji niektórych zapisów i konieczność wprowadzenia zmian eliminujących możliwość powstania wątpliwości interpretacyjnych. W tej sytuacji opracowano projekt zmiany planu zadań ochronnych.

Informację o przystąpieniu do sporządzenia zmiany PZO zamieszczono na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Sulęcino, Starostwa Powiatowego w Kartuzach oraz w prasie (Dziennik Bałtycki z dnia 3 września 2014 r.).

W załączniku nr 3 dodano kody zagrożeń w tabeli zagrożeń, zgodnie z Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000, Wersja 2012.1, Załącznik nr 5 „Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA), ostatnia aktualizacja: 12.04.2011”.

W załączniku nr 3, 4, 5 dla siedlisk przyrodniczych 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* wskazano, że zapisy tabeli nie dotyczą ww. siedlisk z powodu ich niewystępowania w obszarze Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie. Taka forma zapisu została przyjęta na podstawie uwag Ministra Środowiska zawartych w piśmie nr DP-074-47/25650/14/JJ z dnia 18.08.2014 r. zawierającym wyniki kontroli aktu prawa miejscowego do analogicznych zapisów planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bytowskie Jeziora Lobeliowe.

Doprecyzowano katalog zagrożeń potencjalnych dla siedlisk 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio – Caricetea*), o wskazanie, że zagrożenie E01.04 inne typy zabudowy dotyczy całego obszaru Natura 2000. Zagrożenie to jest zgodne z zapisem dotyczącym planowanych działań ochronnych przeciwdziałających temu zagrożeniu, sformułowanym w dokumentacji Planu Zadań Ochronnych.

W ust. 1 w załączniku nr 5 do zarządzenia dla siedliska 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk wskazano, że obligatoryjnym działaniem dotyczącym utrzymania lub modyfikacji metod gospodarowania jest zachowanie płatów siedliska położonych na trwałych użytkach zielonych, a także ekstensywne użytkowanie kośne trwałych użytków zielonych.

Wykonywanie działań obligatoryjnych podlega kontroli wymogów wzajemnej zgodności,

prowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARMiR) na terenie gospodarstwa rolnika, który jest beneficjentem płatności rolniczych (płatności bezpośrednie, płatności rolnośrodowiskowe czy Obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)).

Wskazanie jako działań obligatoryjnych jedynie ekstensywnego użytkowania kośnego, bądź wskazanie na konieczność nieużytkowania siedliska przyrodniczego jest równoznaczne z ograniczeniem zastosowania ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego na trwałych użytkach zielonych, albo z ograniczeniem jakiegokolwiek użytkowania użytków zielonych. Możliwość takiego użytkowania wynikała wprost z ówczesnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. z 2014 r., poz. 1372 ze zm.).

Z uwagi na powyższe, zaistniała konieczność dopuszczenia również ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego trwałych użytków zielonych w obrębie gospodarstw rolnych, a na gruntach niestanowiących trwałych użytków zielonych w obrębie gospodarstw rolnych – zachowanie siedliska przyrodniczego na płatach siedliska przyrodniczego 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk. Dopuszczono zatem wypas na działkach ewidencyjnych stanowiących trwałe użytki zielone, a wyłączono te działki, które zgodnie z ewidencją gruntów stanowią nieużytki.

W załączniku nr 5 do zarządzenia dla siedliska przyrodniczego 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk jako działanie z zakresu uzupełnienia stanu wiedzy zapisano odślanianie potorfi. W związku z tym, że jako lokalizację tego działania wskazano grunty mogące należeć do gospodarstw rolnych, lub przez nie dzierzawionych, konieczne było wskazanie, że w ich obrębie ww. zapis działania stanowi działanie fakultatywne. Niezbędne było również wskazanie działania obligatoryjnego dla gruntów stanowiących użytki zielone należących do gospodarstw rolnych. Zgodnie bowiem z § 3, pkt. 6), lit a rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 Nr 34 poz. 186 z późn. zm.) dla obszaru znajdującego się na terenie gospodarstwa rolnego lub jego części działania ochronne należy wskazać z podziałem na działania obligatoryjne i fakultatywne.

Ponadto doprecyzowano terminy wykonania działań dotyczących monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk w pracach nad tworzeniem projektu zmiany PZO. W tym celu zorganizowano jedno spotkanie dyskusyjne dnia 1 października 2014 r., którego tematem były zapisy zmian w obowiązującym PZO.

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem zmiany PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 16 października 2014 r., na tablicach ogłoszeń w RDOŚ w Gdańsku (wywieszono dnia 17 października 2014 r., zdjęto 17 listopada 2014 r.), na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku (z dnia 17

października 2014 r.) oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędu Gminy Sulęczyño, a także Starostwa Powiatowego w Kartuzach oraz opublikowane za pośrednictwem prasy – Gazeta Wyborcza z dnia 21 października 2014 r. Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły następujące uwagi Klubu Przyrodników (pismo z dnia 15 listopada 2014 r.):

1. *Pozostawianie stref ochronnych wokół jeziorzek dystroficznych jest niezbędne dla zachowania siedliska w stanie niepogorszonym i powinno mieć charakter obligatoryjny.* RDOŚ w Gdańsku wyjaśnia, iż określenie utworzenia strefy buforowej wokół siedlisk na gruntach rolnych zakwalifikowane jest z definicji jako działanie fakultatywne zgodnie z pismem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 9 marca 2012 r., znak: DON-WZ.600.8.2012.SŚ. Działanie fakultatywne dotyczy czynności wymagających od rolników zmiany sposobu gospodarowania bądź wykonywania dodatkowych zadań zapisanych w PZO, w tym przypadku, utworzenie strefy buforowej wokół zbiorników wodnych na siedliskach rolnych jest właśnie takim działaniem. W związku z powyższym ww. zapis pozostawiono w formie niezmienionej, opierając się na dotychczasowych wytycznych w tym zakresie.

2. *Obligatoryjne działania w obrębie gospodarstwa rolnego, dotyczące utrzymania lub modyfikacji metod gospodarowania, powinny być specyficznymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami, jakie są niezbędne dla utrzymania siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków w stanie co najmniej niepogorszonym. Działania te powinny być określone biorąc pod uwagę specyficzne potrzeby konkretnych siedlisk przyrodniczych lub konkretnych gatunków i mogą być zawężone w stosunku do możliwości rolniczego użytkowania gruntów nieistotnych dla chronionych w obszarze siedlisk lub gatunków. Zupełnie nieuzasadniony jest jednak pogląd, jakoby działania obligatoryjne musiały zawsze obejmować zarówno użytkowanie kośne, jak i kośno-pastwiskowe i pastwiskowe na użytkach zielonych, niezależnie od wymogów ekologicznych danego siedliska czy gatunku. Nieprawdą jest, jakoby „możliwość takiego użytkowania wynikała wprost z Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. Urz. z 2010 Nr 39 poz. 211 ze zm.)¹¹”, gdyż cytowane rozporządzenie określa tylko, czy użytkowanie gruntu rolnego uznaje się za zgodne z minimalnymi normami, ale nie rozstrzyga czy użytkowanie gruntu rolnego jest zgodne z minimalnymi wymogami ochrony siedliska przyrodniczych lub siedlisk gatunków w obszarze Natura 2000. Wymogi takie ma określić – jako działanie obligatoryjne – właśnie plan zadań ochronnych. Ponadto, rozporządzenie w/s minimalnych norm wyraźnie zabrania niszczenia siedlisk roślin i zwierząt chronionych oraz siedlisk przyrodniczych w formach ochrony przyrody, a więc także na obszarach Natura 2000. Gdyby więc wymogiem danego siedliska było użytkowanie kośne, ale nie pastwiskowe, a użytkowanie pastwiskowe prowadziło do zniszczenia danego typu siedliska, to użytkowanie pastwiskowe nie byłoby zgodne z minimalnymi normami. Oczywiście, nie mogłoby ono w takiej sytuacji być wskazywane jako działanie obligatoryjne dla „ochrony” danego typu siedliska.*

W przedstawionym projekcie należy w szczególności rozważyć, czy na pewno siedlisko 7230 powinno być chronione przez wypas?

Zwrócić tu trzeba uwagę, że z systemowej interpretacji prawy wynika wyraźnie, że plan zadań ochronnych może – i niekiedy powinien – ograniczać dopuszczalne sposoby rolniczego użytkowania gruntów na obszarze Natura 2000 w stosunku do sposobów dopuszczalnych poza obszarem Natura 2000. Wymogi

¹¹ Należy raczej zacytować obwieszczenie tekstu jednolitego z dn. 3 czerwca 2014 r. – Dz. U. 2014 r. poz. 1372.

wzajemnej zgodności (tzw. cross-compliance) obwieszczone obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P. Nr 17, poz. 224, z późn. zm.) obejmują między innymi „przestrzeganie przez rolników wymogów obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” Oznacza to, że plany zadań ochronnych mogą stanowić w tym zakresie wymogi wymagające włączenia do wymogów wzajemnej zgodności, a więc wymogi idące dalej, niż wynikałoby to z innych przepisów prawa. Właśnie między innymi po to ustanawia się plany zadań ochronnych i określa w nich działania obligatoryjne dla gospodarstw rolnych, by określić w ten sposób specyficzne dla danego obszaru Natura 2000 normy, których przestrzeganie staje się wymogiem wzajemnej zgodności i ma być kontrolowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zupełnie absurdalne i nieuzasadnione jest w tym kontekście stanowisko prezentowane przez ARiMR, jakoby to wymogi obligatoryjne w PZO miały wynikać z obowiązujących przepisów prawa i minimalnych norm, gdyby tak bowiem było, to dodatkowy wymóg wzajemnej zgodności wymagający przestrzegania wymogów obligatoryjnych wynikających z PZO byłby pozbawiony jakiegokolwiek sensu.

Zwrócić też trzeba uwagę, że art. 6.2 dyrektywy siedliskowej (stosujący się tak do obszarów siedliskowych, jak i do ptasich), wymaga od państw członkowskich „uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków”. Dotyczy to także ewentualnych pogorszeń spowodowanych przez użytkowanie rolnicze niedostosowane do potrzeb konkretnych siedlisk i gatunków w danym obszarze. W Polsce podstawowym narzędziem wdrażania tego obowiązku jest właśnie plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, musi więc mieć on możliwość określenia – jako działań obligatoryjnych – takich sposobów prowadzenia gospodarki rolnej, które zapewnią uniknięcie pogarszania stanu siedlisk.

W ramach wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej istnieje mechanizm kompensowania rolnikom ograniczeń w gospodarce rolnej, wprowadzonych obowiązkowo w związku z ochroną obszarów Natura 2000. Mechanizmem tym są tzw. płatności Natura 2000 (nie mylić z pakietami programu rolnośrodowiskowego na obszarach Natura 2000. Warunkiem dostępności płatności Natura 2000 dla rolników jest istnienie obligatoryjnych ograniczeń specyficznych dla obszaru Natura 2000. Jak dotąd, decyzją polskiego rządu jest nie korzystanie z tego mechanizmu w Polsce, ponieważ jak dotąd nie było planów zadań ochronnych, które ustanawiałyby takie specyficzne, obligatoryjne ograniczenia. Ta niewłaściwa sytuacja będzie podtrzymywana, jeżeli obecnie zmieni się plany zadań ochronnych w taki sposób, by nie ustanawiały żadnych wymogów obligatoryjnych specyficznych dla obszaru, wykraczających ponad wymogi wobec gospodarki rolnej poza obszarem Natura 2000.

Analizując powyższe, RDOŚ w Gdańsku przychyła się częściowo do ww. rozważań. W przypadku, gdy siedlisko 7230 obejmuje swoim zasięgiem jedynie grunty widniejące w ewidencji jako nieużytki, zapis dotyczący użytkowania przeformułowano z „Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych” na „Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne”. W przypadku pozostałych użytków zapis „Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych” pozostawiono bez zmian. Argumentuje się to dodatkowo, tym że w przypadku działania obligatoryjnego polegającego na ekstensywnym użytkowaniu kośnym, kośno-pastwiskowym lub pastwiskowym trwałych użytków zielonych, należy

uwzględnić konsekwencje ograniczania tego zapisu np. tylko do użytkowania kośnego. Wskazanie wyłącznie jednego sposobu użytkowania w znacznym stopniu ograniczy działanie rolnika posiadającego grunty będące trwałymi użytkami zielonymi i w sytuacji wyboru innego sposobu użytkowania kontrola na miejscu ARiMR stwierdzi nieprawidłowość skutkującą sankcjami. W związku z powyższym zapis znajdujący się w pkt 1, załącznika nr 5 do zarządzenia dotyczącego: działań ochronnych, uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony dla siedliska przyrodniczego 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk w zakresie działek ewidencyjnych nie będących jedynie nieużytkami pozostawia się w brzmieniu: *„Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne”*. Podkreślenia wymaga, że literatura przedmiotu (w tym krajowy program ochrony torfowisk alkalicznych) dopuszcza wypas na siedlisku 7230. Istotnym jest tu natomiast obsada zwierząt, a więc ekstensywność użytkowania. W opinii organu, większym zagrożeniem dla siedliska niż ekstensywny wypas jest zaniechanie wszelkich działań zmierzających do utrzymania otwartego charakteru siedliska.

3. *Określenie w akcie prawa miejscowego działań fakultatywnych w ramach gospodarstwa rolnego w sposób „użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego...” jest niezgodne z zasadami techniki prawodawczej. Normy ustalane aktem prawa muszą być jednoznaczne i nie mogą być uzależnione od treści dokumentów ustalanych przez podmioty trzecie. Projektowany zapis oznaczałby tymczasem, że treść normy ustanowionej w planie zadań ochronnych byłaby de facto zmienna zależnie od treści aktualnego PROW ustalonego przez Ministerstwo Rolnictwa. Zauważyć tu należy w szczególności, że w trakcie okresu obowiązywania planu zadań ochronnych powstanie nowy PROW o nieznanym dziś treści.*

Projektowany zapis jest niezgodny z delegacją art. 28 ustawy o ochronie przyrody. To Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska jest właściwy do ustanowienia PZO, a więc do określenia w szczególności norm fakultatywnych dotyczących rolniczego użytkowania istotnego dla ochrony siedlisk i gatunków, a ponieważ niedopuszczalne jest dalsze delegowanie delegacji ustawowej, to nie może tej kompetencji delegować na organ właściwy do ustanowienia PROW. Projektowany zapis oznaczałby tymczasem de facto dokonanie takiej bezprawnej delegacji. Ponadto, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia PZO „kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000”. Faktyczne delegowanie określenia treści normy na inny podmiot naruszałoby tę przesłankę, ponieważ podmiot właściwy do ustanowienia PROW nie jest tą przesłanką związany; nie ma żadnej pewności, czy „ukierunkowane na ochronę siedliska/gatunku pakiety obowiązującego [także w przyszłości] PROW” będą rzeczywiście zapewniać utrzymanie i przywracanie właściwego stanu ochrony” odpowiednich siedlisk i gatunków.

Jako działanie fakultatywne należy w konsekwencji pozostawić tylko konkretny opis warunków użytkowania rolniczego korzystnego dla ochrony siedliska/gatunku, skreślając odniesienia do „obowiązującego PROW” jako nieuprawnione.

Uwagę uwzględniono, przyjmując jako zasadne podejście, iż brak aktualnie wskazanego kształtu PROW może być istotnym naruszeniem w odniesieniu do ochrony siedliska przyrodniczego 7230. Należy jednak zwrócić uwagę, iż potrzeba odnoszenia się do PROW wynikała również z uwag zgłoszonych podczas spotkania dyskusyjnego. Przedstawiciel ARiMR, jak i Pomorskiej Izby Rolniczej wskazywali bowiem na problemy związane z rozbieżnością obydwu dokumentów i trudności dla rolników chcących podjąć się wynikających

z PROW zobowiązań. Organ rozważył jednak, że zarządzenie w sprawie PZO powinno definiować działania zmierzające do realizacji zakładanego celu dla chronionych siedlisk przyrodniczych. Zatem odnoszenie się do treści PROW, którego treść nie jest znana uznał jednak za niewłaściwe. W tym zakresie uwaga złożona przez Klub Przyrodników była zasadna.

Po przeprowadzonym udziale społecznym z projektu zmiany zarządzenia usunięto zapisy działań ochronnych dotyczących użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego i pastwiskowego torfowisk: 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*). Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku uznał, że wypas może pogorszyć stan ochrony siedliska w obszarze. Wprowadzana zmiana dopuszczająca użytkowanie siedlisk torfowiskowych, w tym pastwiskowo stanowi zagrożenie dla ich utrzymania i może prowadzić w konsekwencji do zmniejszenia ich powierzchni. Ponadto podczas spotkań dyskusyjnych w ramach przystąpienia do zmiany zapisów pzo zgłoszono uwagę, iż wypas jest niekorzystny dla siedlisk torfowiskowych. Zmiana zakładająca dopuszczenie użytkowania pastwiskowego siedlisk torfowiskowych może zachęcać do użytkowania torfowisk wysokich i przejściowych tj. zgłaszania nieużytków jako trwałe użytki zielone, co w konsekwencji może mieć degeneracyjny wpływ na ww. siedlisko.

Już po udziale społecznym, a przed podpisaniem zarządzenia, do tut. organu, w ramach kontroli aktów prawa miejscowego wpłynęło pismo Ministra Środowiska DP-074-95/11941/14/JJ z dnia 14 kwietnia 2015 r., w którym stwierdzono uchybienia uzasadniające zmianę we własnym zakresie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017.

W piśmie tym, wskazano, iż dla przedmiotu ochrony 91D0 bory i lasy bagienne i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne na właścicieli i użytkowników gruntów nałożono obowiązek dostosowania gospodarki wodnej do wymogów ochrony siedliska poprzez zaniechanie konserwacji rowów odwadniających do czasu uzyskania wyników rozpoznania hydrologicznego siedliska 7230.

Minister Środowiska wskazał, iż w ww. działaniu ochronnym w sposób nieprawidłowy określono podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie. W myśl art. 28 ust 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.) w planie zadań ochronnych należy wskazać podmioty odpowiedzialne za wykonanie ustalonych działań ochronnych. W przedstawionym przepisie nie wskazano zamkniętego katalogu podmiotów, na które mogą być nałożone obowiązki, wynikające z ww. ustawy. Nie oznacza to jednak zupełnej swobody w określaniu podmiotów zobowiązanych do realizacji działań wynikających z planu zadań ochronnych, ponieważ przy opracowywaniu tego dokumentu należy mieć również na uwadze inne unormowania powszechnie obowiązujące, w szczególności zasady i przepisy Konstytucji RP. Należy wskazać, iż zgodnie z konstytucyjną zasadą legalizmu, wynikającą z art. 7 Konstytucji RP oraz wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 listopada 2011 r. (sygn. I FSK 88/11) jedynie ustawa może normować prawa i obowiązki obywateli. (...) Warto dodać, że wyjątkowo, jeżeli nie mają zastosowania programy wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, można zobowiązać właściciela lub posiadacza obszaru do dostosowania prowadzonej działalności gospodarczej, rolnej, leśnej, łowieckiej lub rybackiej do wymogów ochrony obszaru Natura 2000, ale wyłącznie na podstawie umowy zawartej z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w sposób i na warunkach określonych w art. 36 ust 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Analizując powyższe, w kolumnie podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie ww. zadania obecnie obowiązujący zapis „N-ctwo Lipusz, Pomorski ZMiUW, właściciele/użytkownicy gruntów” zmieniono na: „Nadleśnictwo Lipusz, Pomorski ZMiUW,

Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000". Ponadto zmieniono treść działania ochronnego z zapisu: „Dostosowanie gospodarki wodnej do wymogów ochrony siedliska poprzez zaniechanie konserwacji rowów odwiadniających do czasu uzyskania wyników rozpoznania hydrologicznego siedliska 7230” na: „Przed otrzymaniem wyników rozpoznania hydrologicznego siedliska 7230 zamykanie sieci melioracyjnej poprzez dopuszczanie do naturalnych procesów zarastania i zamulania rowów, za wyjątkiem przeciwdziałania sytuacjom zagrożenia bezpieczeństwa ludzi lub mienia”. Potrzeba przeformułowania omawianego zapisu wynika ze wskazań zawartych w piśmie GDOŚ DZP-WP.600.24.2014.ŁR z dnia 9 grudnia 2014 r., oraz z opinii Departamentu Prawnego Ministerstwa Środowiska, w których określono, aby tam gdzie to możliwe zamieniać „bierny” sposób ochrony na „aktywny”. W omawianym wyżej przypadku nie ma możliwości przedstawienia działania w formie czynnej, gdyż jedynym sposobem eliminacji zagrożenia dla siedliska 91D0 jakim są istniejące melioracje, jest zaniechanie ich utrzymywania, bądź ograniczenie takich działań w znacznym stopniu. Niemniej jednak działanie zostało przeformułowane tak, aby możliwie uniknąć zapisów wskazujących na potrzebę zaniechania działań.

W tym samym załączniku, w odniesieniu do przedmiotów ochrony: 3160 naturalne i dystroficzne zbiorniki wodne, 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk ustanowiono działanie ochronne polegające na dostosowaniu gospodarki przestrzennej w zlewni jezior do wymogów ochrony siedliska poprzez nielokalizowanie obiektów budowlanych w otoczeniu torfowiska oraz w pasie 100m od linii brzegowej zbiorników, dostosowaniu gospodarki rybackiej do wymogów ochrony siedliska poprzez nieprowadzenie gospodarki rybackiej w zbiornikach wodnych, zapewnieniu nieużytkowania gospodarczego pól siedliska z dopuszczeniem zbioru żurawiny, zaniechaniu lokalizowania lub wykonywania działań mogących zaburzyć stosunki wodne w obszarze alimentacji torfowiska.

Minister wskazał, iż przedstawione działania faktycznie stanowią zakazy. W planie zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 nie powinno się zamieszczać zakazów określonego działania. Zgodnie z art. 33 ust 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r., zabrania się, co do zasady, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w szczególności pogorszyć stan siedlisk, wpłynąć negatywnie na gatunki, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami. Ponadto, skoro w delegacji ustawowej do ustanowienia ww. aktów prawa miejscowego nie przewidziano możliwości ustanowienia w nich zakazów, to takie działanie stanowi przekroczenie delegacji ustawowej. Warto dodać, że w działaniach ochronnych dla planu zadań ochronnych nie można modyfikować gospodarki przestrzennej, w tym i gospodarki turystycznej, ponieważ takie zadania wykraczają poza zakres przedmiotowy działań ochronnych, o których mowa w art. 28 ust 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Wiąże się to z przyznaną radzie gminy kompetencją do kształtowania gospodarki przestrzennej na terenie gminy, o czym stanowi art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.). Ustawodawca dopuścił możliwość ingerencji w zagospodarowanie przestrzenne w związku z funkcjonowaniem form ochrony przyrody. W przypadku obszarów Natura 2000 w planie zadań ochronnych możliwe jest ustalanie wskazań do zmian w istniejących dokumentach planistycznych na podstawie art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o

ochronie przyrody. W związku z powyższym bezpośrednia ingerencja w zagospodarowanie przestrzenne ustanowiona w działaniach ochronnych, a nie we wskazaniach do zmian w istniejących dokumentach planistycznych, stanowi naruszenie kompetencji rady gminy oraz wykracza poza delegację ustawową określającą zakres przedmiotowy planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Należy wskazać, że dostosowanie gospodarki rybackiej nie może polegać na pełnym zakazie jej wykonywania. Dlatego takiego działania ochronnego nie można uznać za dostosowanie gospodarki rybackiej do wymogów ochrony obszaru Natura 2000, tylko za wprowadzenie zakazu.

W związku z powyższym działania dotyczące nielokalizowania obiektów budowlanych, które ustanowiono dla siedlisk przyrodniczych: 3160, 7140 oraz 7230 zostały usunięte z treści załącznika dotyczącego działań ochronnych. Zapisy te umieszczono w załączniku opisującym wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych. W związku z tym, iż stwierdzono potencjalne zagrożenia w postaci potencjalnie rozwijającej się zabudowy lotniskowej w zlewni bezpośredniej siedliska przyrodniczego 3160 stanowiące potencjalne zagrożenie dla zbiornika ze względu na możliwość migracji ścieków i/lub innych substancji mogących wpływać na skład chemiczny wody jeziora, a także potencjalną zabudowę w południowej części kompleksu torfowiska 7140 i istniejące zabudowania w pobliżu południowej i zachodniej granicy obszaru mogące stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód zasilających torfowisko, a także potencjalne zagrożenia związane z rozwojem zabudowy w pobliżu granic torfowiska 7230, która może stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód zasilających siedlisko, a także potencjalna rozbudowa zabudowań wsi Sulęczyno mogąca stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód zasilających siedlisko, jedynym możliwym sposobem przeciwdziałania lub też nie pogarszania istniejącej sytuacji jest niedopuszczenie do dalszej rozbudowy i nowej zabudowy gruntów w najbliższym sąsiedztwie płatów siedlisk przyrodniczych takich jak 3160, 7140, 7230.

W kwestii działań dotyczących gospodarki rybackiej zmieniono treść działań ochronnych dopuszczając prowadzenie gospodarki rybackiej w zbiornikach dystroficznych, jednakże na określonych warunkach, minimalizujących negatywny w skutkach wpływ takiej działalności na przedmiotowe siedlisko przyrodnicze.

Działanie ochronne ustanowione dla siedliska 7230 polegające na wyłączeniu z użytkowania gospodarczego płatów siedliska zostało usunięte z treści projektu zarządzenia, jak również z treści projektu zarządzenia usunięte zostało działanie ochronne dotyczące zaniechania lokalizowania lub wykonywania działań mogących zaburzyć stosunki wodne w obszarze alimentacji torfowiska.

Ponadto, dla przedmiotu ochrony 3160 naturalne dystroficzne zbiorniki wodne ustanowiono działanie ochronne polegające na uprzątnięciu śmieci i starych rowerów wodnych ze strefy brzegowej zbiornika w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania planu zadań ochronnych. Wskazano, iż *przedstawione działania stanowią modyfikację oraz powtórzenie przepisów ustawowych, a mianowicie art. 26. Ust 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm.). Dany przepis przewiduje, iż posiadacz odpadów jest obowiązany do niezwłocznego ich usunięcia z miejsca nieprzeznaczonego do składowania lub magazynowania. Konsekwencją niepodjęcia ww. zadań, co do zasady, jest nakazanie posiadaczowi odpadów w drodze decyzji, wydanej przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, ich usunięcie. Zgodnie z § 118 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2002 r. Nr 100, poz. 908) w rozporządzeniu nie powtarza się przepisów innych aktów normatywnych. Przepis ten, w związku z § 143 ww. rozporządzenia, ma odpowiednie zastosowanie do aktów prawa miejscowego. W związku z tym w planie zadań ochronnych dla obszaru natura 2000, który jest aktem prawa miejscowego, nie powinno się modyfikować, ani też powtarzać przepisów ustawowych.*

Przyjmując słuszność uwagi, iż ww. działanie stanowi działalność własną gminy, z treści projektu zarządzenia zmieniające pzo usunięto zapisy dotyczące uprzątnięcia śmieci i starych rowerów wodnych ze strefy brzegowej zbiornika.

W tym samym załączniku, w odniesieniu do przedmiotów ochrony 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, 7150 obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rynchosporion, nałożono na Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska obowiązek analizy i weryfikacji danych dotyczących siedliska w obszarze oraz ewentualnej zmiany SDF.

Minister, wskazał, że GDOŚ nie dokonuje weryfikacji siedlisk w poszczególnych obszarach oraz ich obserwacji i badań, ponieważ nie ma takich kompetencji, dlatego nie powinno się wyznaczać tego organu jako podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie ww. działań ochronnych. Ponadto, nie można zobowiązać tego organu do dokonania zmiany Standardowego Formularza Danych, ponieważ takie działanie ochronne bezpodstawnie ingeruje w uprawnienia tego organu i wykracza poza zakres przedmiotowy planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000. Warto dodać, że czynności dotyczące weryfikacji Standardowego Formularza Danych nie są działaniami mającymi na celu ochronę przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, dlatego nie można ich uznać za działania ochronne, o których mowa w art. 28 ust 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody.

Zgodnie z powyższym z treści projektu zarządzenia dla przedmiotów ochrony 7110 oraz 7150 zapisy dotyczące weryfikacji danych oraz ewentualnej zmiany SDF zamieniono na określenie, iż dane siedliska przyrodnicze nie występują w obszarze.

Ponadto Minister Środowiska wskazał, iż dla następujących przedmiotów ochrony: 3160 naturalne dystroficzne zbiorniki wodne, 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk oraz 1903 lipiennik Loesela nie ustanowiono monitoringu oceny stanu ochrony i zachowania gatunku w obszarze.

W związku z powyższym, dla ww. przedmiotów ochrony zaplanowano monitoring stanu ochrony zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ, pomimo faktu, iż dokumentacja pzo (Bociąg i in. 2012) nie wskazywała takiej potrzeby.

Dla przedmiotu ochrony 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak turzycowisk i mechowisk ustanowiono działanie ochronne polegające na ustanowieniu rezerwatu.

Minister wskazał, iż ww. działania nie można uznać za działanie ochronne, o którym mowa w art. 28 ust. 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ponieważ nie prowadzi ono do ochrony przedmiotów ochrony, a odnosi się wyłącznie do nowych form ochrony przyrody. Ponadto, utworzenie rezerwatu stanowi uprawnienie regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Ustanawianie ww. formy ochrony przyrody jest możliwe wyłącznie w przypadku wystąpienia określonych ustawowo okoliczności, dlatego nie można wskazywać na konieczność ustanowienia rezerwatu przyrody, ponieważ w przypadku niezaistnienia ww. przesłanej nie będzie możliwe utworzenie tej formy ochrony przyrody.

Przyjmując słuszność ww. uwagi, z treści projektu zarządzenia usunięte zostały działania polegające na utworzeniu rezerwatu przyrody. Zwrócić należy przy tym uwagę, iż zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 17 listopada

2016 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Mechowiska Sulęczyńskie” utworzył rezerwat przyrody. Tym bardziej zapis planu zadań ochronnych w tym zakresie stał się bezprzedmiotowy.

W załączniku nr 6 do zarządzenia ustanowiono wskazanie do zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sulęcyno polegające na nielokowaniu wszelkich obiektów budowlanych, w tym tymczasowych, na całym terenie obszaru Natura 2000, a także poza obszarem Natura 2000. *Przedstawione wskazanie nie prowadzi w sposób proporcjonalny, racjonalny i celowy do ograniczenia i eliminacji zidentyfikowanych zagrożeń dla przedmiotów ochrony obszaru. Należy uznać za niewłaściwe uznanie wszelkich obiektów budowlanych, w tym tymczasowych, za obiekty, które mogą oddziaływać negatywnie na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000. Danego ograniczenia nie można uznać za niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. W związku z powyższym ww. wskazanie do zmiany powinno zostać odpowiednio sprecyzowane lub usunięte.*

Zgodnie z ww. uwagą zmodyfikowano treść wskazań do zmian w istniejących dokumentach planistycznych ustanawiając konkretne strefy wokół płatów siedlisk, które należałoby wyłączyć z zabudowy, nie odnosząc się do całego obszaru Natura 2000. Ponadto, przekwalifikowanie gruntów ornych na trwałe użytki zielone, po ponownej analizie danych ewidencyjnych dotyczy wyłącznie działki nr 363/29.

W § 8 zarządzenia wskazano, iż dane akty wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego. *Należy wskazać, iż nie ma potrzeby wyszczególniania miejsca ogłoszenia aktu, co wynika z art. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 z późn. zm.).*

Zgodnie z ww. uwagą, odstąpiono od wskazywania miejsca ogłoszenia obecnie wydawanego zarządzenia.

Biorąc pod uwagę powyższe, ponownie przeprowadzono udział społeczny. Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem zmiany PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do zmiany planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 8 września 2015 r., na tablicach ogłoszeń w RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędu Gminy Sulęcyno, a także Starostwa Powiatowego w Kartuzach oraz opublikowane za pośrednictwem prasy – Dziennik Bałtycki z dnia 21 września 2015 r. Na wniesienie uwag i wniosków do projektu zmiany planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły uwagi i wnioski:

1. Pismo Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku (Zn. spr.: ZO.7210.05.2015 z dnia 23 września 2015 r.) o treści:

W załączniku nr 3 do projektu zarządzenia „Działania ochronne”, dla przedmiotów ochrony: naturalne dystroficzne zbiorniki wodne; torfowiska przejściowe i trzęsawiska; górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak turzycowisk i mechowisk oraz dla lipiennika loesela, jako jedno z działań ochronnych wskazuje się

„w trakcie wykonywania cięć rębnych utrzymanie wokół zbiorników oraz torfowisk pasa drzewostanu wyłączonego z użytkowania rębego szerokości nie mniejszej niż 50m.” Wnioskujemy o zmianę zapisu, na dopuszczający użytkowanie rębne we wskazanej strefie, z zakazem stosowania cięć zupełnych”.

W odniesieniu do powyższego wyjaśnia się, iż zmiana zapisu na dopuszczający użytkowanie rębne z zakazem stosowania cięć zupełnych w przypadku pasa 50m wokół siedliska 7230, a tym samym i lipiennika loesela oraz siedliska 7140 jest niemożliwa, z uwagi na fakt, iż wskazane w zarządzeniu pododdziały objęte działaniem znajdują się w granicach rezerwatu przyrody „Mechowiska Sulęczyńskie” (w przypadku płatów siedliska 7230) oraz w granicach jego otuliny (w przypadku płatów siedliska 7140 oraz pasa 50m wokół zbiorników dystroficznych).

Ponadto, w przypadku pasa 50m wokół zbiorników dystroficznych, wyjaśnia się, iż obszar wdrażania działania dotyczy wyłącznie obszaru Natura 2000 i dotyczy gruntów prywatnych. W przypadku pozostałych pododdziałów leśnych będących w zarządzie Lasów Państwowych, zapis nie obowiązuje, mimo że pododdziały te znajdują się w buforze 50m wokół płatów siedliska, ponieważ są zlokalizowane poza obszarem Natura 2000. Niemniej jednak, należy podkreślić, iż znajdują się one w otulinie rezerwatu i wszelkie prace, w tym użytkowanie rębne we wskazanej strefie wymagać będą osobnych uzgodnień.

2. Pismo Nadleśnictwa Lipusz (ZG.7210.9.2015.DR z dnia 12 października 2015 r.) o treści:
 1. *Do siedliska 7230 działania obligatoryjne „zachowanie siedliska przyrodniczego ekstensywne użytkowanie kośne” w obszarze wdrażania została podana cała działka ewidencyjna 3186 przy czym nadleśnictwo uważa, iż należy sprecyzować miejsce wykonywania danych prac.*
 2. *W załączniku nr 3 w punkcie 3 odnośnie organizacji ścieżki przyrodniczej z możliwością budowy drewnianej kładki nie została wskazana dokładna jej lokalizacja oraz nie zostały wymienione numery działek ewidencyjnych na których miałyby powstać.*
 3. *W załączniku nr 3 w punkcie 4 w działaniach ochronnych napisane jest „Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez wyłączenie z zabiegów gospodarczo-hodowlanych” nadleśnictwo wnioskuje o doprecyzowanie charakteru zabiegu, który nie miałby być wykonywany na działce ewidencyjnej 3186 (sprzeczność zapisu w stosunku do punktu 3 w załączniku 3).*
 4. *W załączniku nr 3 w punkcie 5 nadleśnictwo wnioskuje o doprecyzowanie użytków kośnych dla siedliska 1903 Lipiennik Loesela.*

Analizując powyższe, w odniesieniu do:

Pkt 1. Wyjaśnia się, iż miejsce wykonywania prac dotyczy fragmentu działki, na którym zgodnie z dokumentacją do planu zadań ochronnych znajduje się płat siedliska 7230.

Pkt 2. Wyjaśnia się, iż szczegółowa lokalizacja i przebieg ścieżki przyrodniczej nie został wskazany celowo, gdyż projekt oraz jej przebieg nie został jeszcze wykonany. Dopiero w momencie, gdy ocena stanu ochrony siedliska 7230 przeprowadzona w ramach monitoringu siedlisk w obszarze wskaże nasilenie negatywnych skutków wynikających z antropopresji, a zatem wskaże przesłankę do organizacji tej ścieżki, pierwszym etapem realizacji tego działania będzie sporządzenie projektu przedmiotowej ścieżki wraz z jej konkretnym przebiegiem oraz dokonanie stosownych uzgodnień z właścicielami/zarządcami terenu.

Pkt 3. Zgodnie z wnioskiem doprecyzowano, iż chodzi o dopuszczenie procesów naturalnej sukcesji. Ponadto, wyjaśnia się, iż miejsce wykonywania prac dotyczy części działki ewidencyjnej nr 3186, na której zgodnie z dokumentacją do planu zadań ochronnych znajduje się płat siedliska 91D0.

Pkt 4. Doprecyzowano, iż chodzi o wszystkie płaty siedliska 7230, na których występuje lipiennik loesela.

W trakcie procedowania zmiany zarządzenia w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowska Sulęczyńskie, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku zlecił wykonanie dokumentacji do planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Mechowska Sulęczyńskie”, którą odebrał w dniu 23 listopada 2015 r. W związku z tym, iż w posiadaniu organu znajdują się najnowsze dane dotyczące obszaru Natura 2000 Mechowska Sulęczyńskie w części pokrywającej się z granicą rezerwatu przyrody, znacznie bardziej aktualne i dokładne niż dane zgromadzone na potrzeby przygotowania planu zadań ochronnych w roku 2011. Do projektu zarządzenia zmieniającego pzo wprowadzono zatem szereg kolejnych zmian, tak aby zapewnić właściwą ochronę rezerwatu jak i obszaru Natura 2000, w części pokrywającej się z rezerwatem. Wprowadzone następujące zmiany wynikające z dokumentacji do planu ochrony rezerwatu:

1. W załączniku nr 1 zmienianego zarządzenia dla przedmiotu ochrony 7230 uzupełniono opis zagrożenia istniejącego: K02 ewolucja biocenotyczna, sukcesja - zmiany w składzie gatunkowym fitocenozy mechowskich (wkraczanie torfowców, wysokich bylin oraz drzew i krzewów) o zapis: *„oraz sukcesja ekologiczna w potorfiach prowadząca do zaniku inicjalnych i młodych stadiów rozwoju roślinności”*, a także dodano do zagrożeń potencjalnych zagrożenie: *I01 obce gatunki inwazyjne - możliwość ekspansji barszczu Mantegazziego (Heracleum mantegazzianum), którego stanowisko znajduje się na granicy obszaru oraz możliwość wprowadzenia obcych gatunków roślin w płaty siedliska w związku z położeniem paśnika dla zwierzyny w bezpośrednim sąsiedztwie płatu siedliska.*
2. W załączniku nr 3:
 - a) ujednolicono częstotliwość monitoringu wszystkich przedmiotów, określając termin co 5 lat od momentu ustanowienia pzo oraz dopasowano treść zapisów dotyczących monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych do zapisów wynikających z dokumentacji do planu ochrony rezerwatu,
 - b) doprecyzowano lokalizację wszystkich działań ochronnych,
 - c) określono ilość i charakter przegród piętrzących, a usunięto zapis dotyczący rozpoznania hydrologicznego, ponieważ rozpoznanie takie zostało wykonane w ramach dokumentacji do planu ochrony rezerwatu,
 - d) doprecyzowano i zmieniono zapisy dotyczące użytkowania kośnego płatów siedliska 7230, usuwania drzew i krzewów oraz dodano działanie polegające na odślawianiu potorfi (zmieniając jego charakter z eksperymentu na działanie z zakresu ochrony czynnej) zgodnie z dokumentacją do planu ochrony,
 - e) doprecyzowano działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony dla siedliska 7230 polegające na ustaleniu optymalnej metody koszenia, zgodnie z dokumentacją do planu ochrony.
3. W załączniku nr 4 zmieniono zapisy określające wskazania do zmian w studium gminy Sulęcino, tak aby wykazywały one zgodność z ustaleniami do dokumentów planistycznych określonych w projekcie planu ochrony rezerwatu.

Podejście to pozwoli na utrzymanie spójnej koncepcji ochrony obydwu form ochrony przyrody, zapewniając jednocześnie zgodność obydwu dokumentów planistycznych.

W związku z tym, iż zmiany wprowadzone w treści projektu zarządzenia zmieniającego pzo, a wynikające z aktualnego stanu faktycznego w obszarze, są znaczne, przeprowadzono kolejny udział społeczny. Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (*Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.*) został

zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem zmiany PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do zmiany planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z r., na tablicach ogłoszeń w RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędu Gminy Sulęcyno, a także Starostwa Powiatowego w Kartuzach oraz opublikowane za pośrednictwem prasy – Na wniesienie uwag i wniosków do projektu zmiany planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły uwagi i wnioski:

Powyższe uzasadnia dokonanie zmian w treści wcześniejszego zarządzenia.

Projekt zarządzenia wpisano do publicznie dostępnego wykazu danych prowadzonego na stronie internetowej www.ekoportal.pl, pod numerem 678/2015.

Projekt zarządzenia został uzgodniony w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525) z Wojewodą Pomorskim, pismem z dnia Nr.